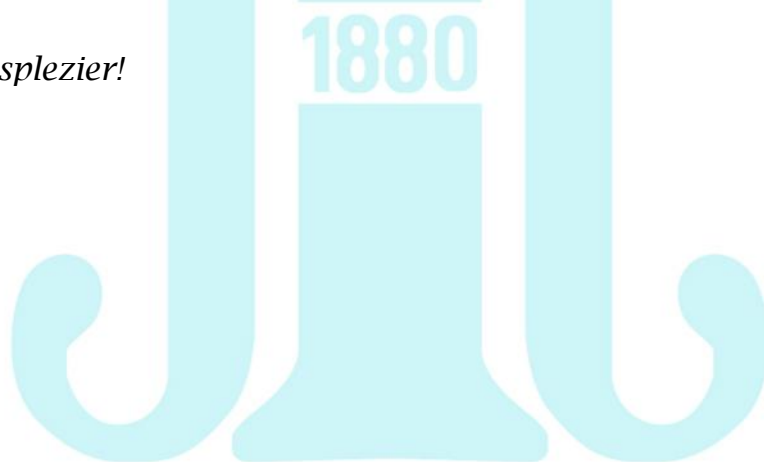

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

ALEX

Tragikomisch schooldrama

1880
door

Guido Lauwaert

Vrij naar “Macbeth”

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2004

Nr.2857

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *ALEX* op te voeren moet de naam van auteur *GUIDO LAUWAERT* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2004/0220/054
ISBN 978-90-385- 08924

© 2004 Toneelfonds J. Janssens/Guido Lauwaert
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden veeleevuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(7 dames – 9 heren – Figuratie)

DRIE TANTES

DEURLANGS, directeur van de school

MATTHIJS, leraar

M.A., maatschappelijk assistent

ANDRÉE, studente

ALEX, student, daarna directeur

FRANKIE, student, Alex' beste vriend

STAF & STEF, studenten, tweeling

SILA, vriendin van Alex

KATIA, studente

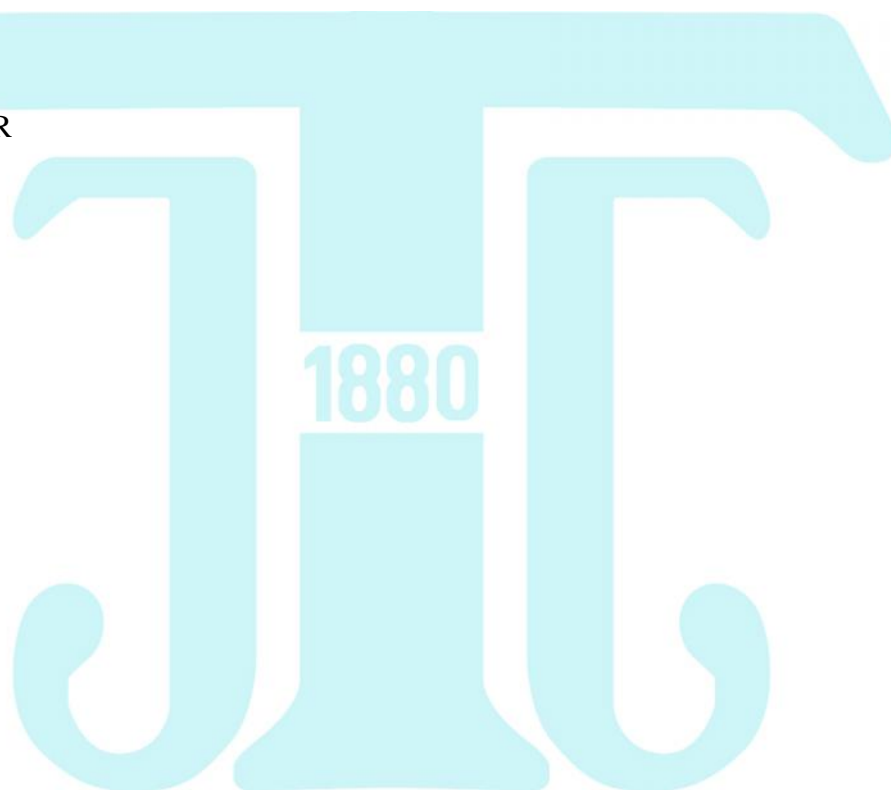
WILLIE, student

DOKTER

VERPLEEGSTER

FIGURANTEN

BANDJE

SYNOPSIS

In een school loopt het jaar op zijn eind. De spanning tussen leerkrachten en studenten, waaronder Alex en zijn beste vriend Frankie, bereikt na de laatste toets een hoogtepunt en mondt uit in een conflict. De directeur kiest de zijde van Alex en Frankie, ten nadele van de conservatieve leerkrachten. Hij promoveert Alex tot leerkracht en hoopt met deze zet op sympathie bij de bevolking en uitbreiding van het aantal leerlingen. Tussen twee fuiven door ontmoeten Alex en Frankie drie vrouwen van middelbare leeftijd, door Alex 'tantes' genoemd. Zij voorspellen Alex dat hij leraar zal worden, en na leraar directeur. Over Frankie zijn ze vager, maar laten uitschijnen dat hij ooit inspecteur wordt. Onwetend over de beslissing van de directeur zijn beiden verbaasd wanneer een medestudent hen komt vertellen dat Alex leraar wordt. Wat de vrouwen voorspelden blijkt dus ten dele al snel uit te komen. Sila, die de promotie van haar vriend Alex via een liefdesfax verneemt, houdt hem bij thuiskomst voor dat het tweede deel van de voorspelling binnen handbereik ligt als ze de zaak forceren. En getreuzeld mag er niet, nu de directeur besloten heeft na het volgend schooljaar met vervroegd pensioen te gaan en Matthijs voordraagt als zijn opvolger. Als hij benoemd wordt, is de kans verkeken dat Alex op korte termijn directeur wordt. Op een fuif bij Alex en Sila, naar aanleiding van de promotie, besluit de directeur, vermoeid en lichtjes in de wind, te blijven logeren. Als iedereen vertrokken of naar bed is, vermoordt Alex de directeur en op voorstel van Sila wordt zijn bloed aan Matthijs' kleren gesmeerd, zodat de verdenking op hem valt. Bij gebrek aan verdere kandidaten, en door zijn grote aanhang onder de jongeren, wordt Alex als directeur voorgedragen. De progressieve lijn van de oud-directeur wordt in die mate op extreme wijze doorgetrokken. De moord blijft echter niet zonder gevolgen. Vooral voor Alex en Sila. In de ban van de opgekropte spanning, denken ze dat iedereen tegen hen samenzweert. De eerst die het moet ontgelden is Frankie. Wordt hij ooit inspecteur, betekent hij een gevaar voor Alex' positie. Op voorstel van Sila leent Alex zijn moto uit aan Frankie. Hij verongelukt op weg naar de inauguratie van Alex. Dit gearrangeerde ongeluk is echter geen medicijn, integendeel. De paranoia van Alex en Sila neemt desastreuze vormen aan. Nog op het ritueel slaan Alex' stoppen door en praat hij haast zijn mond voorbij. Sila probeert het tij te doen keren door zijn gefabuleerde bekentenis te wijten aan een mix van vermoeidheid, droefheid en alcohol. Het kwaad is echter geschied: allen verlaten het feest, en Alex en Sila voelen dat zij enkel nog op elkaar aangewezen zijn. Dringend om raad verlegen besluit Alex opnieuw de drie tantes te raadplegen. Zij blijven zeer in het vage, maar voorspellen toch afgunst en woede, krankzinnigheid in de familie en een wending in het onderzoek naar de moord op de directeur. Nauwelijks bekomen van al dit slechte nieuws komt een student langs. Hij vertelt dat Matthijs bij gebrek aan bewijs in voorlopige vrijheid werd gesteld. Geschokt spoedt Alex zich naar huis. Naar aanleiding van een uitnodiging aan Alex gericht om opnieuw verhoord te worden door de politie, volgt een hoogoplopende ruzie. Even later blijkt Sila last te hebben van deprivatie en wordt voor onderzoek opgenomen in het ziekenhuis. Haar loslippigheid tijdens haar nachtmerries bereikt de school. Onder leiding van Matthijs trekken een aantal studenten naar de woning van Alex en Sila. Ten einde raad en bang van de volkswede, vermoorden zij tenslotte elkaar.

E E R S T E B E D R I J F

Eerste scène

(zacht tromgeroffel, drie tantes komen op.)

TANTE 1 : Wat brengt ons hier vanavond?

TANTE 2 : Jeugd... ambitie... en geweld!

TANTE 3 : En zijn tijd en plaats geschikt?

TANTE 2 : De cirkel is rond en draait.

TANTE 1 : Waar, wanneer en wie?

TANTE 2 : Hier... nu... en Alex!

TANTE 1 : Alex?

TANTE 3 : Hoe?

TANTE 1 : ALEX!

TANTE 3 : O! Alex! Laat ons dan gaan.

TANTE 1 : Het kan niet anders.

TANTE 2 : Hij heeft zijn lot niet in de hand.

TANTE 3 : Wie dan wel?

TANTE 1 : Zij niet...

TANTE 2 : Wie niet...

TANTE 3 : Niemand niet.

(lachen)

TANTE 1 : Nacht is dag...

TANTE 2 : ... en dag is nacht.

TANTE 3 : Dag is nacht en nacht is dag!

(Ze verdwijnen onder het herhalen van de laatste zin.)

Tweede scène

(Deurlangs, Matthijs en enkele jongeren komen op; aan de overzijde M.A. die in een gsm staat te fezelen.)

DEURLANGS : Qui est ce gaillard?

Hij kan – naar het z'n rimpels tonen –
Ons vertellen hoe het met de toetsen staat.

MATTHIJS : Dit is de M.A., mijnheer Deurlangs.

DEURLANGS : ... M.A.?

MATTHIJS : Maatschappelijk Assistent...

DEURLANGS : O ja, évidemment...

MATTHIJS : ... die liever

Het gekwetter hoort van jonge snaveltjes
dan het geschetter van bureaus en bazen.

- Kom binnen, vriend!

Vertel de directeur –

Hoe het met de laatste toetsen staat.

Mondelinge, is 't niet?

MAATSCHAPPELIJK ASSISTENT : Afgelopen... mijnheer de directeur.

De laatste was echter de kwaadste.

De moraalridder...

DEURLANGS : Qui?

MATTHIJS : Vandenbossche, mijnheer de directeur.

MAATSCHAPPELIJK ASSISTENT : ... zat vol met instinkers

Verpakt in taaie zinnen.

Maar... *(maakt obsceen gebaar)*

onder leiding van Alex – de nachtuil –

gleden de studenten vlot langs elke hindernis...

en er vlamden uit hun hoofd

- dat rook naar wiet en alcohol –

de juiste antwoorden,

op zulke toon dat VdB vervaarlijk zwol
en de vampjes aan het swingen sloegen.

(allen lachen)

Cut! – Luister! Vervolg!

Bij elke nieuwe aanval
ging Alex – ongevraagd –
dieper op de kwestie in.

En halverwege vroeg hij aan VdB
wanneer de toets werkelijk begon.

DEURLANGS : Uitdagend spel... de mon coeur!

MAATSCHAPPELIJK ASSISTENT : Juist. Maar dit was niet naar de zin
van de fans van Vandenbossche.

Afgunstig over Alex' succes
en jaloers op diens brein
kwamen ze VdB ter hulp
en scholden Alex uit voor rotte vis.

DEURLANGS : Et alors?

Raakten Alex en zijn vriend,
hoe heet ie weer...

MATTHIJS : *(fluistert)* Frankie, mijnheer de...

DEURLANGS : Frankie... juist, dan niet in de problemen?

MAATSCHAPPELIJK ASSISTENT : Zo leek het eerst, mijnheer Deurlangs,
maar wat hun blik vertelde,
vertelde niet hun mond.

In werkelijkheid leken zij op kettingzagen.

Zij schoren de conserven kaal
tot de vampjes hysteries werden.

Das alles wat ik weet
want halverwege de toets kreunde mijn gsm.

DEURLANGS : Je humor is verwant aan jouw kunde.

Zij vertonen beide fantasie.

(tot Matthijs) Bezorg hem overvloedig coke.

(Matthijs haalt een enveloppe te voorschijn en stopt hem in de hand van de Maatchappelijk assistent – deze maakt een lichte buiging en verdwijnt. Andrée aan de andere kant op, zenuwachtig type.)

Alweer een mooie griet!

Op dat gebied is de school het paradijs.

Matt, cher ami,

rapelle-moi son nom...?

MATTHIJS : *(weer gefluister)*

Andrée Vijzelaar, mijnheer.

Vijfde B.

DEURLANGS : Het lijkt wel of zij vlucht!

ANDREE : *(loopt Deurlangs bijna omver.)*

Sorry, menier!

DEURLANGS : 't Geeft niets.

D'ou venez vous,

Mademoiselle d'Arnancourt ?

ANDREE : Ik ? Ik heet De Beukelaer, menier.

MATTHIJS : *(terloops)* Just answer... lollipop.

ANDREE : Ah! Van de toets, menier.

Awel hé. Menier Vandenbossche
voelde zich door Alex en Frankie
zo in een hoek gepest
dat ie haast in zijn broek scheet
en om assistentie riep.

DEURLANGS : Zo... en keerde toen de rust weer?

ANDREE : Menier Deurlangs...

hun tong is even slap als hun...

(giechelt) De macho's, menier,

opgezweept door de vampjes,

beheersten het verbaal gevecht.

't Ging zo vlot dat de conserven,

vernederd en geschokt,

zich barricadeerden in de leraarszaal.

DEURLANGS : Een radde tong... bravo.

ANDREE : Kortom! Bij de deliberatie

hoopt menier Vandenbossche met uw steun

alsnog het laken naar zich toe te halen.

DEURLANGS : Steun? Il n'en est pas question!

J'en ai mar. Hij kan gaan.

En met hem, al zijn vriendjes.

Ik zorg ervoor

- jullie allen zijn getuigen –

dat Alex en Frankie de nieuwe leraars worden.

(Gejuich. Allen af.)

Derde scène

(De drie tantes op; uit verschillende richting.)

TANTE 1 : Liefje, waar zat je?

TANTE 2 : In 't Vrouwenhuis.

TANTE 3 : *(tot één)* En jij?

TANTE 1 : De hele nacht

heb ik gewerkt aan een pamflet,

waarin de eisen van ons geslacht

zijn geplet:

Gelijke rechten... gelijke kansen!

Al wat ik schreef ging zo vlot

dat ik Einstein leek

op weg naar simpelheid en logica.

TANTE 2 : Dat lijkt niet niks!

TANTE 3 : Alle macht aan de vrouwen!

TANTE 2 : Er komen andere tijden!

TANTE 1 : Luister!

Alles heb ik helder voorgesteld:
 vrouwen zij aan zij met mannen;
 de lonen even hoog in wederzijds begrip;
 het werk verdeeld zoals het hoort:
 vrouwen voeden meisjes op
 en mannen jongens.
 Zolang de borsttijd duurt
 houden vrouwen baby's bij;
 zodra 't papje 't tepeltje vervangt
 moeten mannen 't lepeltje hanteren.
 Dit en nog veel meer
 zoog ik uit mijn duim vannacht.

TANTE 2 : Wanneer wordt het gedrukt?

TANTE 1 : (*schamper*)

Zodra we een vrouwelijke drukker vinden!
 (*Ze lachen. Gestommel op de achtergrond.*)

TANTE 3 : Hoort! Ambras!

- Alex is op komst !

SAMEN : (*swingen heel uitdagend*)

- Meisjes, meisjes, luister goed!

Jaren dollen met de man,
 heeft ons bloed veel deugd gedaan!

- Fristies, frosties, alsmaar jong!

Af en toe een zachte vacht,
 wie krijgt daar geen power van!

(*en sourdine*)

- Wie brengt ons vannacht het medicijn

Van ons eeuwig jonger zijn?

(*Alex en Frankie op. Alex heeft een houten hoofd, terwijl Frankie er nog fris en vrolijk bijloopt.*)

ALEX : Djeezes! Wat een nacht, zeg!

Mijn hersens haast gestikt en mijn maag aan flarden.

FRANKIE : Ja, een blitser start van de vakantie

heb ik nooit meegemaakt.

Gauw even over huis voor een douche

en dan weer naar de brousse.

(klopt Alex op de schouder)

Waar spreken we af?

Op een terrasje van de Graanmarkt

of in de kroeg van nonkel Jacky?

(merkt de drie dames op)

Hé! Kijk daar.

Drie UFO's on ten o'clock.

(tot de dames)

Goedemiddag, dames!

Van waar zijn jullie?

Komaan! Geef antwoord!

Zijn jullie toeristen?

(Frankie en Alex grinniken)

Good Old Engeland?

La douce France?

Oder... aus nazigoringland ?

ALEX : Enfin... zeg toch iets...

zelfs al verstaat u niets!

TANTE 1 : Goedemorgen... Frankie!

Jij kroegenkoning!

TANTE 2 : Morgen... Alex!

Ex-leerling... snel leraar !

TANTE 3 : Salut... Alex!

Na leraar... ook nog directeur !

(Alex schrikt.)

FRANKIE : Wat is er, maat? Je wordt zo wit!

(tot de dames)

Zonder gekheid, dames!

Wat is de bedoeling van dit spel?

U jent mijn beste vriend

met de droom van elke krijtjeszuiger;

maar over mij zegt u niets.

Indien u meer weet dan wij,

wil ik horen wat mij te wachten staat.

Wordt hij vernederd... verneder mij.

Wordt hij gelauwerd... lauwer mij.

TANTE 1 : Goedmorgen, warme woordbakker.

TANTE 2 : Goedemiddag, hete allesbrander.

TANTE 3 : Goeienavond, clevere staptijger.

(Alle drie giechelen.)

TANTE 1 : Minder dan Alex... en meer.

TANTE 2 : Sterfelijk... maar onsterfelijk.

TANTE 3 : Geen directeur... maar inspecteur.

TANTE 2 : Daarom... gefeliciteerd... Frankie.

TANTE 1 : En... gefeliciteerd... Alex.

(De drie dames trekken zich terug.)

ALEX : Wacht, zoetjes, loop niet weg!

Dankzij mijn charme en mijn guts

ben ik de primus van de klas.

Maar... hoe word ik leraar? Het korps

is helemaal volzet, voor leraar ben ik te jong

en directeur worden is de minste van mijn dromen.

Waar haal je die onzin...

(vrouwen bijna af)

en verpest je onze ochtend

met zulke flauwe kul?

(drie vrouwen af)

FRANKIE : De straat heeft rare creaturen...

maar dit slaat alles.

ALEX : *(kijkt hen na; half in zichzelf)*

Lucht! Opgegaan in lucht!

FRANKIE : Hebben wij dit werkelijk meegemaakt... of is het
door dat Marokkaanse spul dat wij palmbomen zagen?

ALEX : Jij zal directeurs benoemen...

FRANKIE : ... maar jij wordt directeur.

ALEX : Eerst leraar... toch...

of heb ik mij dat zomaar voorgesteld?

(twee ongelijkbenige studenten op.)

STAF : Alex! De directeur vernam

dat jij bent geslaagd...

STEF : ... en toen hij hoorde

hoe je hoogstpersoonlijk

Vandenbossche lik op stuk gaf,

was hij overtuigd,

dat je meer dan een diploma hebt verdiend.

STAF : En nadat hem werd verteld

dat de andere techno's een zelfde lot ontvingen

- omdat jij de studenten

tot verbaal verzet aanspoorde –

geraakt hij in hoger sferen.

STEF : Hij heeft daarop 'menier' Andreetje

gesommeerd om ons te vinden...

STAF : ... wat zij

- plichtsbewust als zij is –

keurig heeft gedaan.

STEF : En toen zij ons bij hem heeft gebracht,

heeft hij ons gevraagd

of we wisten waar jij uithing.

STAF : Wij speelden stommetje

maar dit hielp geen moer.

Hij drong aan en we gaven tenslotte toe

dat we konden vermoeden waar jij zat.

STEF : Waarop hij beval... comme d'habitude

half Frans, half zwans –

jou als de bliksem op te snorren

en bij hem te brengen...

STAF : ... om jouw versie van de crash te vernemen.

STEF : Hij kon maar niet genoeg krijgen van

het verhaal...

STAF : ... en hij vroeg mij...

STEF : ... ons...

STAF : ... ons... als bewijs dat hij het meent...

te melden dat hij je voordraagt

tot leraar Moraal en hoofd Klassenraad.

FRANKIE : Wel heb je ooit!

ALEX : (*hakkelend*) Leraar Moraal...

maar, beste vrienden,

Vandenbossche is nauwelijks 40!

STEF : Geheid... 't is waar!

ALEX : Toch kan ik het niet geloven...

hij is vastbenoemd.

STAF : Vastbenoemd maar losgeschroefd!

(*maakt een vreemd gebaar*)

Zijn fixatie op rebellen als jij...

bezorgde hem

de derde min-evaluatie op rij.

STEF : En sinds de NPL...

ALEX : NPL?

STEF : Nieuwe Politieke Lucht...

is een gerucht een litteken.

Zelfs hogerop begrijpt men...

STAF : ... dat het onderwijs maar overleeft

met een korps dat zwier en power heeft.

ALEX : (*Wendt zich af en half binnensmonds.*)

Hoofd Klassenraad... en leraar Moraal.

Dus als het ene klopt... klopt...

(*tot de studenten*)

Bedankt voor het goede nieuws.

Zeg aan mijnheer de directeur

dat wij nog even onder de douche gaan.

Ruikend naar de brousse

willen wij niet voor hem verschijnen.

(*Staf en Stef af. Tot Frankie.*)

En jij, jou wacht macht en invloed.

Want de drie palmbomen,

zoals jij ze zo beeldig noemde,

voorspelden ook jouw toekomst.

FRANKIE : (*op z'n qui vive*)

Ik vertrouw die palmbomen niet.

Wie zijn zij... van waar komen zij?

Hun wijsheid is gebouwd op roddel.

Als wij geloven dat zij meer weten,
worden onze dromen nachtmerries.

ALEX : Forget it! Die tantes zijn mij vreemd.

En zij leken in de verste verte niet
op inspectrices;

die zijn droger dan een kurk.

Nee, hier was iets magisch aan de gang.

(*half in trance*)

Zo is het altijd al geweest met mij.

Elke afgang bleek nadien een opgang.

Herinner jou de keren dat ik werd geschorst;
men dacht, die zien we nooit meer weer...

hij raakt aan lager wal.

Maar vlug bleek,

dat men zich telkens weer vergiste.
 Het boegeroep ging over in applaus...
 en na het scheldproza
 kreeg ik bedelbriefjes...
 uit dezelfde hand.

(nog meer zwevend; half afzijdig)

Dat gewierook van de tantes was niet slecht,
 maar ook niet goed. Was ze slecht,
 waarom dan eerst die leraarsjob.

Want halverwege de klim
 haalt men geen eer.

Slechts wie de top bereikt...
 krijgt roem... en meer.

(opnieuw met beide voeten op de grond.)

Maar wees gerust, Frankie,
 ik haal de top wel zonder schouderklop.

FRANKIE : Jouw praat is raak, Alex...
 maar heeft een dubbele smaak.

ALEX : Niet zo neuten, vriend!
 Word ik ooit directeur...
 dan is het zuiver om mijn kunde.

FRANKIE : Vierkant in de mond, rond op de tong.

ALEX : De tijd is meester over de toekomst, niet ik!

FRANKIE : Zullen wij gaan douchen?

ALEX : Prima.

Het zal ons hoofd verfrissen.

Heb jij een fax op kot?

(Frankie knikt; beiden af.)

Vierde scène

(Deurlangs, gevolg en Matthijs op.)

DEURLANGS : Eh bien?

Heeft Vandenbossche zijn boeltje al gepakt ?

En zijn de studenten

die ik naar Alex en Frankie zond terug?

MATTHIJS : Mijnheer, ze waren terug

maar zijn alweer vertrokken.

U was even niet te vinden,

maar ze vertelden mij,

dat Vandenbossche,

zodra hij 't nieuws vernam,

u dringend spreken wou.

Hij schreeuwde moord en brand.

Maar toen hij doorhad

dat het mes gevallen was,

smeekte hij om uitstel:

volgend jaar zou hij 't roer omgooien.

De deur werd hem getoond – en niets

heeft hij ooit zo goed gedaan

dan 't buitengaan.

(Allen lachen.)

DEURLANGS : En toch heb ik veel van hem verwacht.

Hij lag me nauw aan 't hart.

(Alex en Frankie op; applaus)

Ah! Jeunes hommes!

Ik zat juist in zak en as

door een trieste zaak.

Jullie hebben mijn jaar goedge maakt.

ALEX : De leerplicht is nu eenmaal wet.

En beter dragen wij het luchtig

dan dat wij 't u en ons maar lastig maken.